

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 3 de gener de 2024

Catequesi. Els vicis i les virtuts. 2. El combat espiritual

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

La setmana passada vam entrar en el tema dels vicis i les virtuts. Això recorda la lluita espiritual del cristià. De fet, la vida espiritual del cristià no és pacífica, lineal i sense desafiaments, al contrari, la vida cristiana exigeix un combat constant: el combat cristià per a conservar la fe, per a enriquir els dons de la fe en nosaltres. No és casualitat que la primera unció que cada cristià rep en el sagrament del baptisme —la unció catecumenal— sigui sense perfum i anunciï simbòlicament que la vida és una lluita. De fet, en l'antiguitat, els lluitadors s'ungien completament abans de la competició, tant per a tonificar els músculs com per a fer els seus cossos esmunyedissos a les urpes de l'adversari. La unció dels catecúmens posa immediatament en clar que el cristià no se salva de la lluita, que un cristià ha de lluitar: la seva existència, com la de tots els altres, haurà de baixar també a l'arena, perquè la vida és una successió de proves i temptacions.

Una dita famosa atribuïda a l'abat Antoni, el primer gran pare del monacat, diu així: «Treu la temptació i ningú no se salvarà.» Els sants no són homes que s'han lliurat de la temptació, sinó persones ben conscients que en la vida apareixen repetidament les seduccions del mal, que s'han de desemascarar i rebutjar. Tots nosaltres tenim experiència d'això, tots: que et surt un mal pensament, que et venen ganes de fer això o de parlar malament de l'altre... Tots, tots tenim temptacions, i hem de lluitar per a no caure en aquelles temptacions. Si algun de vosaltres no té temptacions, que ho digui, perquè seria una cosa extraordinària! Tots tenim temptacions, i tots hem d'aprendre a comportar-nos en aquestes situacions.

Hi ha moltes persones que s'autoabsolen, que pensen que “actuen bé”. “No, jo estic bé, soc bo, soc bona, no tinc aquests problemes.” Però cap de nosaltres no està bé; si algú se sent que està bé, és que està somniant; cadascun de nosaltres té moltes coses per arreglar, i també ha de vigilar. I a vegades passa que anem al sagrament de la reconciliació i diem, amb sinceritat: “Pare, no me'n recordo, no sé si tinc pecats.” Això és falta de coneixement del que passa en el cor. Tots som pecadors, tots. I una mica d'examen de consciència, una petita introspecció ens farà bé. Contràriament, correm el risc de viure a les fosques, perquè ja ens hem acostumat a la foscor, i ja no sabem distingir el bé del mal. Isaac de Nínive deia que, a l'Església, el qui coneix els seus pecats i els plora és més gran que el qui ressuscita un mort. Tots hem de demanar a Déu la gràcia de reconèixer-nos pobres pecadors, necessitats de conversió, conservant en el cor la confiança que cap pecat és massa gran per a la infinita misericòrdia de Déu Pare. Aquesta és la lliçó inaugural que ens dona Jesús. Ho veiem a les primeres pàgines dels Evangelis, en primer lloc quan se'ns parla del baptisme del Messies a les aigües del riu Jordà. L'episodi té alguna cosa de desconcertant: per què Jesús se sotmet a un ritu tan purificador? Ell és Déu, és perfecte! De quin pecat ha de penedir-se Jesús? De cap! Fins i tot el Baptista s'escandalitza, fins al punt que el text diu: «Joan s'hi oposava, dient: “Soc jo el qui necessita ser batejat per tu, i tu vens a mi!” (Mt 3,14). Però Jesús és un Messies molt diferent de com Joan l'havia presentat i la gent se l'imaginava: no encarna el Déu enfurismat, i no convoca per al judici,

sinó que, al contrari, es posa a la fila amb els pecadors. Com és això? Sí, Jesús ens acompanya, a tots nosaltres, pecadors. Ell no és un pecador, però està entre nosaltres. I això és bonic. “Pare, tinc molts pecats!” “Jesús és amb tu: parla-n’hi, ell t’ajudarà a sortir-ne.” Jesús mai no ens deixa sols, mai! Pensa bé en això. “Oh, Pare, he comès alguns pecats greus!” “Jesús et comprèn i està amb tu: comprèn el teu pecat i el perdona.” Mai no ho oblidis! En els pitjors moments, en els moments en què relisquem en els pecats, Jesús és al nostre costat per a ajudar-nos, per a protegir-nos, fins i tot aixecar-nos després del pecat. “Però, Pare, és veritat que Jesús ho perdona tot?” “Tot. Ell va venir a perdonar, a salvar. Només que Jesús vol el teu cor obert.” Ell mai no s’oblida de perdonar: som nosaltres, moltes vegades, els qui perdem la capacitat de demanar perdó.

Reprenem aquesta capacitat de demanar perdó. Cada un de nosaltres té moltes coses per les quals ha de demanar perdó: que cadascú ho pensi en el seu interior i avui en parli amb Jesús. Explica-li això a Jesús: “Senyor, jo no sé si això és veritat o no, però estic segur que tu no t’allunyes de mi. Estic segur que tu em perdones. Senyor, soc un pecador, una pecadora, però, si us plau, no t’allunyis.” Aquesta seria avui una bonica pregària a Jesús: “Senyor, no t’allunyis de mi.”

I immediatament després de l’episodi del baptisme, els Evangelis relaten que Jesús es retira al desert, on va ser temptat per Satanàs. També en aquest cas sorgeix la pregunta: per quina raó el Fill de Déu ha de conèixer la temptació? També aquí Jesús es mostra solidari amb la nostra fràgil naturalesa humana i es converteix en el nostre gran *exemplum*: les temptacions que se li presenten i que supera enmig de les àrides pedres del desert són el primer ensenyament que imparteix a la nostra vida de deixebles. Ell va experimentar el que nosaltres també hem de preparar-nos sempre per a afrontar: la vida està feta de desafiaments, proves, cruïlles, visions oposades, seduccions ocultes, veus contradictòries. Algunes veus són fins i tot persuasives, tant que Satanàs va temptar Jesús recorrent a les paraules de l’Escriptura. És necessari custodiar la claredat interior per a elegir el camí que condueix veritablement a la felicitat, i després esforçar-se per a no parar-se en el camí.

Recordem que sempre estem dividits i lluitem entre extrems oposats: l’orgull desafia la humilitat; l’odi s’oposa a la caritat; la tristesa impedeix la veritable alegria de l’Esperit; l’enduriment del cor rebutja la misericòrdia. Els cristians caminem constantment damunt aquestes crestes. Per això és important reflexionar sobre els vicis i les virtuts: ens ajuda a superar la cultura nihilista en la qual els límits entre el bé i el mal romanen borrosos i, al mateix temps, ens recorda que l’ésser humà, a diferència de qualsevol altra criatura, sempre pot transcendir-se a si mateix, obrint-se a Déu i caminant cap a la santedat.

El combat espiritual, doncs, ens condueix a mirar des de prop aquells vicis que ens encadenen i a caminar, amb la gràcia de Déu, envers aquelles virtuts que poden florir en nosaltres, portant la primavera de l’Esperit a la nostra vida.